

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006. május 25.

SZLOVÁK NYELV

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

OKTATÁSI MINISZTERIUM

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. **Jó megoldásként csak a Javítási-értékelési útmutatóban megadott megoldások fogadhatók el.**
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Félpont és többletpont nem adható.
4. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyest pedig egyessel.

Példa:

11.	0	helytelen
12.	1	helyes

5. A pontszámok összesítése a külön lapon található összesítő táblázatban történik.
6. A vizsgán összesen 150 pont szerezhető. Az egyes vizsgarészek arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész	Vizsgapont
Olvasott szöveg értése	33
Nyelvhelyesség	18
Hallott szöveg értése	33
Íráskészség	33
<i>Írásbeli összesen</i>	<i>117</i>
Szóbeli	33
<i>Összesen</i>	150

A vizsgapontok kiszámításához használja az Értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! Az Íráskészség vizsgarészben nincs szükség átszámításra.

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

Részletes útmutató

1.

	0	A	B	C	D	E	F	G	H	I
(0) Hlavolamy pre deti	X									
(1) Hrdinovia a géniovia			X							
(2) Kniha džungle		X								
(3) Slovensko krajina v srdci Európy						X				
(4) Moja prvá kniha										X
(5) Slovenčina do vrecka								X		
(6) Praktická zdraveda				X						
(7) Minikuchárky – Česká kuchyňa					X					
(8) Praveké zvieratá									X	

2.

Večer sme pri sporáku, len s lúčikmi svetla, čo presvecovalo cezeň dvierkami, čakali, kým sa dopečú (0) *zemiaky* v rúre. Na stole nás čakala mištička s (9) *kyslou* kapustou, s ktorou sme si ich mali zajedať.

Aby sa nám rýchlejšie minul čas, rozprávala nám (10) *mať*, ako to bolo, keď ona bola malá.

V jedno leto napadol sneh a všetko obilie pomrzlo. A zemiaky sa urodili také maličké, že na večer všetky pojedli, čo v ten deň (11) *nakopali*.

A na to prišla (12) *cholera*, zoslabnuté deti mreli jedno po druhom. (13) *Zvony* od rána do večera vyzváňali. Deti chytali chorobu jedno od druhého. Len u nich doma ani jedno neochorelo. Mať ich ochránila tým, že im nedala piť (14) *vodu* z rieky ani zo spoločnej (15) *studne*, ale chodila im po ňu do poľa na studničku. A nepustila ich za celý čas zo dvora von.

Ako by som len bola rada poznala túto moju múdru starú mater, čo ochránila od choroby moju mať, keď bola maličká! Ako som závidela tým dievčatám, čo im stará mať ešte žila! A ako som len rada počúvala, hoci som si ju nevedela predstaviť.

Ale dnes napodiv stála mi pred očami ako živá!

(16) *Vyzerala* celkom ako staručká tetka Zobová s očami (17) *belasými* ako ľanové kvietky a tvár mala celkom takú ako ona, keď nám ráno rozlamovala v poli svoju smidôčku chleba.

3.

	ÁNO	NIE
(0) Japonskí žiaci ročne majú 3 mesiace prázdnin.		X
(18) V japonských školách sa vyučuje predpoludní aj popoludní.	X	
(19) Žiaci dostávajú domáce úlohy aj na prázdniny.	X	
(20) Japonské školy preto sú také úspešné, lebo v triedach je málo žiakov.		X
(21) Učítelia chodia na návštevy k rodičom.	X	
(22) Triedu upratujú len raz za týždeň.		X
(23) Chlapci sa v škole naučia aj variť.	X	
(24) Učítelia sú voči žiakom veľmi priateľskí, milí.		X
(25) Uniformu nosia len študenti súkromných univerzít.		X

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 25 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok mennyi vizsgapontot jelentenek meg.

Dolgozatpont	Vizsgapont
25	33
24	32
23	30
22	29
21	28
20	26
19	25
18	24
17	22
16	21
15	20
14	18
13	17
12	16
11	15
10	13
9	12
8	11
7	9
6	8
5	7
4	5
3	4
2	3
1	1

NYELVHELYESSÉG

Általános útmutató

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el. Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha közöttük van a jó megoldás.

1.

1. a) utláčaní
2. b) zbojníkom
3. d) legiend
4. a) ktoré
5. c) stat'
6. a) jeho
7. c) na Slovensku
8. a) bohatých

2.

Stovka trabantov sa stretla (0)v..... maďarskej Kiskunfélegyháza. Východonemecké vozidlá značky Trabant, ako jeden (9) z typických automobilových symbolov východnej strany železnej opory (10) v Európe, majú v Maďarsku ešte stále dostatok priaznivcov a užívateľov. Nedávno sa v Kiskunfélegyháze stretlo takmer sto majiteľov týchto áut. (11) Na celoštátnom podujatí juhovýchodne (12) od Budapešti, ktoré zorganizovali už (13) po druhý raz, súťažili o najkrajší trabant a (14) o najkrajší zvuk výfuku. Štvorčlenné družstvá dokonca pretekali (15) v tlačení auta tejto značky. Podľa oficiálnej štatistiky je (16) z 2,8 milóna v Maďarsku evidovaných osobných áut každé desiate vozidlo značky Trabant a Wartburg. Ovzdušie v Maďarsku znečisťuje stále ešte vyše 163.000 trabantov a vyše 100.000 wartburgov. Katalizátormi budú musieť vybaviť Maďari svojich dvojtaktných miláčikov najneskôr (17) do roku 2007.

3.

Na (0).....základnej škole som bola nonstop zaľúbená. Bola som ako (18) škaredé káčatko, taká malá biff'oška a mne lámali srdce asi všetci chalani. Ako ôsmačka som dokonca jednému chalanovi (19) darovala zošit plný básničiek. Neskôr som sa bláznivo zaľúbila na (20) prázdninách v Chorvátsku. Mala som práve štrnásť (21) rokov. Zapáčil sa mi chalan, ktorý pracoval na recepcii hotela a pripomínal (22) mi Toma Cruisa. Tajne sme sa vodili za (23) ručičky, bozkávali. Niekoľkokrát som mu po dovolenke napísala list, no on sa mi ozval po (24) troch rokoch. Ďalších – Filipa a Eugena som spoznala v (25) Grécku a zlomila som im srdce. Až potom som sa zoznámila s Jaroslavom, mojím (26) manželom.

4.

0.	27.	28.	29.	30.
a	f	e	b	c

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 30 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok mennyi vizsgapontot jelentenek meg.

Dolgozatpont	Vizsgapont
30	18
29	17
28	17
27	16
26	16
25	15
24	14
23	14
22	13
21	13
20	12
19	11
18	11
17	10
16	10

Dolgozatpont	Vizsgapont
15	9
14	8
13	8
12	7
11	7
10	6
9	5
8	5
7	4
6	4
5	3
4	2
3	2
2	1
1	1

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE**Részletes útmutató**

1.

(0).	1.	2.	3.	4.	5.	6.
a	a	a	b	a	b	a

2.

(0) Alergia sa nedá vyliečiť.	Áno	Nie
	X	
(7) U starších ako 50 rokov sa alergia neprejavuje.		X
(8) Kožná ekzéma znamená zvýšené riziko	X	
(9) Staršie lieky mali viac vedľajších účinkov.	X	
(10) Na dedinách je viac alergikov ako v meste.		X
(11) V Petržalke vôbec nerastie počet alergikov.		X
(12) Na obyčajnú vodu nikto nie je alergický.		X
(13) Aj stres a klimatizácia môžu zapríčiniť alergiu.	X	

3.

Prihláška na jazykový kurz	
(0) Meno:	Hanka
(14) Priezvisko:	Pekáriková
(15) Meno a priezvisko matky:	Anna Molnárová
(16) Dátum a miesto narodenia:	23. novembra 1988, Košice
(17) Zamestnanie:	žiačka
(18) Adresa (mesto, ulica, číslo domu)	Poprad, Ulica Jána Bottu, číslo domu 32.
(19) Poštové smerovacie číslo:	752 36
(20) Telefón:	5972-435
(21) Zvolený jazyk:	taliansky
(22) Kurz: a) pre začiatočníkov b) b) pre mierne pokročilých c) pre pokročilých	pre začiatočníkov
(23) Forma kurzu: a) jednoročný b) intenzívny	jednoročný
(24) Ovládané cudzie jazyky:	angličtina, nemčina, maďarčina
(25) Začiatok kurzu:	25. októbra.

Szövegek:

1.

Jednu sobotu ráno som sa vybrala na zvyčajný nákup potravín. Vonku pršalo a vpred vchodom na lavičke sedela mladá, pekne oblečená žena. Niečo sa mi na nej však nepozdávalo. Nakláňala sa dopredu, ruky pritlačené k sebe.

„Máte nejaké problémy?“ opýtala som sa jej. „Brucho... Veľmi ma bolí brucho,“ plakala a očividne jej bolo zle. Každá mienka o boľavom bruchu mi naháňala hrôzu. Kedysi som mala zápal slepého čreva, operovali ma. Tie bolesti, čo som mala vtedy, neprajem ani najväčšiemu nepriateľovi.

Rozhodla som sa ju odvieť k sebe domov a privolať pomoc. Vstala z lavičky a kráčala v predklone, opierajúc sa o mňa. Usadila som ju do kresla v obývačke. O poschodie vyššie býva zdravotná sestra, ráno som ju videla prísť z nočnej služby, takže bude doma a určite pomôže alebo aspoň poradí, čo robiť ďalej. Trvalo dosť dlho, kým som ju zvončekom a kľopaním zobudila. Potom sa však ochotne obliekla a zbehla so mnou dole...

Neverila som vlastným očiam. Dvere do bytu boli dokorán otvorené, ako som ich nechala, ale žena nikde. Začudovane som sa prešla celým bytom. Z pohodenej nákupnej tašky mi zmizla peňaženka s tromi stovkami. Zo stola mobil, ktorým som chcela privolať pomoc. Z mrazničky vykrmená kačica, ktorú nám poslala svokra (to som zistila až dodatočne, keď som ju chcela piecť).

Naletela som teda podvodníčke. Ako herečka však bola dokonalá! Moja stará mama, ktorá mala na každú situáciu vhodné porekadlo, by určite povedala: Za dobrotu na žobrotu.

2.

- Pán doktor, počula som, že sa alergia nedá vyliečiť.
- *Je to pravda, aj keď toto konštatovanie určite alergikov nepoteší. Alergické ochorenia majú svoj pôvod v genetike, a preto ich medicína zatiaľ nevie liečiť, iba zmiernovať ich príznaky.*
- Keď sa alergia neprejavila do štyridsiatky, už sa neprejaví?
- *To je mýtus. Alergia sa môže prejavíť aj v strednom či vyššom veku. Závisí to od mnohých faktorov, napríklad od dlhodobejšieho pôsobenia alergénu – látky vyvolávajúcej alergiu, stresu alebo nesprávnej životosprávy.*
- Ak sú obaja rodičia alergici, aj ich dieťa bude trpieť na alergiu?
- *Aj to je mýtus. Rodičia – alergici majú najmenej tridsaťpercentnú šancu, že ich dieťa nebude alergikom. A ak rodičia netrpia alergiou, ich dieťa ju bude mať iba s 12 až 15-percentnou pravdepodobnosťou.*
- U dieťaťa, ktoré má kožné ekzémy, je údajne zvýšené riziko astmy...
- *To je pravda. Toto riziko sa však môže znížiť včasnou liečbou, preto treba v takomto prípade čo najskôr vyhľadať alergológa.*
- Vraví sa, že všetky predpisované lieky proti alergii spôsobujú malátnosť...
- *Neverte tomu. Protialergické lieky – tzv. antihistaminiká mali voľakedy vedľajšie účinky, vyvolávali napríklad ospalosť alebo zníženie koncentráciu. Teraz však už existujú lieky novej generácie, u ktorých sú vedľajšie účinky oveľa miernejšie. Okrem toho, že v predpísanej dávke neuspávajú, najnovšie nezaťažujú ani pečeň.*
- Nie je tajomstvom, že alergiami viac trpia obyvatelia miest než dedín...
- *To je pravda. Spôsobuje to najmä znečistené životné prostredie, prítomnosť rôznych chemikálií v ovzduší, vyššia hladina stresu, ale napríklad aj pobyt v klimatizovaných priestoroch, prehnaná hygiena, pričasté užívanie antibiotík, konzumácia neprírodzenej stravy a podobne. Príkladom je bratislavská mestská štvrť Petržalka, kde počet alergikov za posledných 25 rokov narástol takmer šesťnásobne.*
- Človek môže byť alergický aj na obyčajnú vodu...
- *Aj to je pravda. Ide však o veľmi zriedkavé ochorenie.*

3.

- Dobrý deň!
- Dobrý deň! Čo si prajete?
- Chcela by som sa opýtať, aké jazykové kurzy organizujete?
- Máme kurzy anglického, nemeckého, talianskeho, francúzskeho a ruského jazyka. Máme kurzy pre začiatočníkov, mierne pokročilých aj pokročilých. O ktorý jazyk máte záujem?
- O taliansky.
- Už ste sa učili tento jazyk? Aké základy máte z taliančiny?
- Zatiaľ nie, nemám žiadne základy, ale chcela by som sa naučiť po taliansky.
- Pre začiatočníkov máme dva kurzy: jednoročný alebo intenzívny trojmesačný kurz. Na jednoročnom kurze sú týždenne len štyri hodiny. Na intenzívnom sú hodiny okrem piatku každý deň. O ktorý kurz máte záujem?
- Chodím do gymnázia, aj tam sa musím učiť, navyše v tomto roku budem maturovať. Chcela by som absolvovať radšej ten jednoročný, menej intenzívny kurz.

- Aké cudzie jazyky sa učíte v škole?
- Angličtinu a nemčinu. Z angličtiny mám jazykovú skúšku stredného stupňa, z nemčiny jazykovú skúšku základného stupňa. Ale hovorím aj po maďarsky, lebo moja mama je Maďarka.
- Môžem sa spýtať, prečo sa chcete učiť po taliansky, prečo sa nezdokonaľujete radšej v angličtine alebo v nemčine?
- V lete sme boli na rekreácii v Taliansku. Veľmi dobre som sa cítila. More je krásne, slnko hreje, talianske jedlá sú chutné a zoznámila som sa tam s jedným veľmi sympatickým chlapcom.
- Tak sa naozaj musíte naučiť po taliansky. Nadiktujte mi ešte, prosím vás, vaše údaje, lebo musíme vyplniť túto prihlášku.
- V poriadku. Aké údaje potrebujete?
- Ako sa voláte?
- Hanka Pekáriková.
- Kde ste sa narodili?
- V Košiciach.
- Kedy ste sa narodili?
- 23. novembra 1988
- Meno vašej matky?
- Anna Molnárová.
- Vaša adresa?
- Poprad, Ulica Jána Bottu, číslo 32.
- Poštové smerovacie číslo?
- 752 36
- Telefónne číslo?
- 5972-435
- Ďakujem pekne.
- A kedy sa začína kurz?
- 25. októbra.
- Ďakujem. Do videnia.
- Do videnia.

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 25 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok mennyi vizsgapontot jelentenek meg.

Dolgozatpont	Vizsgapont
25	33
24	32
23	30
22	29
21	28
20	26
19	25
18	24
17	22
16	21
15	20
14	18
13	17

Dolgozatpont	Vizsgapont
12	16
11	15
10	13
9	12
8	11
7	9
6	8
5	7
4	5
3	4
2	3
1	1

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Az eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegkörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A középszinten az írásbeli vizsga minden része a lépcsőzetesség elve alapján épül fel, azaz a feladatok fokozatosan nehezednek. Ez a progresszió az íráskészséget mérő vizsgarészben az értékelési skálákban is megjelenik. Az első, könnyebb feladat skálája inkább az A2 szinthez igazodik, így jóval toleránsabb, mint a második feladathoz tartozó skála, amely a B1 szinten alapul.

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Félpontok és jutalompontok nem adhatók.
3. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
4. Az adott szinten bizonyos lexikai egységek és nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveghossz	5 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Összesen	10 pont

Amennyiben a dolgozat valamelyik szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- megfelelően dolgozta-e ki a témát,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat. Egyes vizsgafeladatoknál a tartalom értékelésénél a segédanyag (input) tartalmi információi is irányadóak lehetnek. Ekkor azt is figyelembe kell venni, hogy a vizsgázó írásműve nem tartalmaz-e sokkal kevesebb információt, mint a segédanyag. Amennyiben a feladat nem tartalmaz erre vonatkozó utasítást, akkor nem kérhető számon a vizsgázón az összes segédanyagban megjelenő információ.

A dolgozat tartalmi szempontból megfelelő abban az esetben is, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a Tartalom szempontnál nem lehet értékelni. Ez vonatkozik a megadott szövegből értelem nélkül lemásolt és rossz nyelvi környezetben használt szövegrészekre is. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is. El kell fogadni azonban az olyan szövegrészeket, amelyeket a vizsgázó a segédanyagból vett át és jó nyelvi környezetben használ.

Amennyiben a vizsgázó olyan információt közöl, ami anyanyelvi olvasó számára nem értelmezhető, a tartalom kidolgozása nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

A szöveghossz megadásánál a szószám csak a vizsgázó által létrehozott szövegrészre vonatkozik, azaz nem tartalmazza a központilag megadott részek szavainak számát.

Nyelvhelyesség

(szókincs, mondat, alaktan, helyesírás)

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek,
- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondat, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

Értékelési skála (középszint 1. feladat)

Tartalom és szöveghossz

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó megfelelően dolgozta ki a témát, és elérte a megadott szövegmennyiséget (40–80 szó).	A vizsgázó általában megfelelően tárgyalta a témát, és legalább 30–40 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó csak részben megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg 30 szónál rövidebb.	A vizsgázó nem megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg nagyon rövid. vagy: A vizsgázó más témáról ír.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondattan, alaktan, helyesírás)

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró hibát tartalmaz.	A szövegben több hiba fordul elő, a hibák alig nehezítik a megértést.	A szövegben sok hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a megértést.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető.

Második feladat

A javítás alapelvei

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom	5 pont
Formai jegyek és hangnem	3 pont
Szövegalkotás	5 pont
Szókincs, kifejezőmód	5 pont
Nyelvtan, helyesírás	5 pont
Összesen	23 pont

Amennyiben a dolgozat a Tartalom szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs célt/célokat.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek megfelelőnek, ha a vizsgázó kiter a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kiter, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedik).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben a megfelelő kérdés feltevése azt jelenti, hogy a vizsgázó megfelelően fejtette ki az adott szempontot.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érhető, azt a Tartalom szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a Szókincs, kifejezésmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontoknál. A segédanyagból átvett szövegrészek esetében úgy kell eljárni, mint az első feladatnál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség. A dolgozatot akkor is a megadott szempontok alapján kell értékelni, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír, vagy önmagáról ír, amikor általánosan kellene fogalmaznia.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a levéllel, mint szövegfajttával szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangneme megfelel-e a címzethez való viszonyának és a közzéadási szándékának.

Ennél az értékelési szempontnál a szintleírások engedékenysége az eddigi kipróbálások tapasztalatait tükrözi, amely szerint a levélforma betartása általánosan nagy gondot jelent a vizsgázóknak. Most a dolgozat e szempont alapján még egy ponttal értékelhető, ha a vizsgázó törekedett a levélforma betartására, azaz a két alapvető formai jegy, a megszólítás és az elköszönés elfogadható, valamint a levél hangneme még megfelelő. 0 pont akkor jár, ha hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás, ha a vizsgázó levél helyett fogalmazást ír, illetve ha a levél hangneme nem megfelelő. A későbbiekben azonban, amikor elvárható lesz a levél formai jegyeinek ismerete, a formai követelmények szigorúbb elbírálás alá esnek.

Az egyes formai jegyek abban az esetben helyesek, amennyiben a levélírás szabályainak megfelelnek, és illenek a levél típusához. A csak nyelvtani vagy helyesírási hibát tartalmazó variációk e szempont értékelésénél helyesnek számítanak.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,

- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A Szövegalkotás szempontnál a Tartalom szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalta szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon kezdi, nem mondható el az általa létrehozott levélről, hogy abban a mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a vizsgázó csak azonos szerkezetű egyszerű mondatokat ír, nem kaphatja meg a maximális pontszámot.

Szókincs, kifejezésmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a Szókincs, kifejezésmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „príst“ ige helyett a „odíst“ igét), ezt a hibát csak a Szókincs, kifejezésmód szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy előjárószót helytelen vonzattal használ (pl. „s+gen.“), ezt a hibát csak a Nyelvtan, helyesírás szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a Szókincs, kifejezésmód szempontnál.

Értékelési skála (középszint 2. feladat)

Tartalom

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően.</p> <p>A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.</p>	<p>A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem.</p> <p>A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg.</p>	<p>A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem.</p> <p>vagy: A vizsgázó egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt.</p> <p>vagy: A vizsgázó legalább négy irányító szempontot tárgyalt részben.</p> <p>A kommunikációs célokat részben valósította meg.</p>	<p>A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően és nem tárgyalta a többi szempontot.</p> <p>vagy: A vizsgázó három vagy annál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben.</p> <p>Alapvető kommunikációs célját nem éri el.</p> <p>vagy: A vizsgázó más témáról írt.</p>

Formai jegyek és hangnem

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
<p>A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak.</p> <p>Helyes a megszólítás, az aláírás, a dátum és az elköszönés.</p>	<p>A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak.</p> <p>Van helyes megszólítás és aláírás, valamint elfogadható dátum és elköszönés.</p>	<p>A szöveg formai jegyei még megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak.</p> <p>Van helyes vagy elfogadható megszólítás és aláírás.</p>	<p>A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak.</p> <p>Hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás.</p>

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus.</p> <p>A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés.</p> <p>A vizsgázó megfelelő nyelvi eszközök használatával valódi szöveget hoz létre.</p> <p>A mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.</p>	<p>A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése többnyire logikus.</p> <p>A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés.</p> <p>A vizsgázó törekszik arra, hogy valódi szöveget hozzon létre.</p> <p>A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.</p>	<p>A mondanivaló nem mindegyik logikus elrendezésű.</p> <p>A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés.</p> <p>A szövegszerűség csak nyomokban fedezhető fel.</p> <p>A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.</p>	<p>A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen.</p> <p>Az írásmű izolált mondatok halmazából áll.</p> <p>A levél annyira rövid, hogy szöveggként nem értékelhető.</p>

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi.</p> <p>Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban csak kis mértékben nehezíti a mondanivaló megértését.</p>	<p>A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi.</p> <p>Többször nem megfelelő a szóhasználat, ami néha nehezíti a mondanivaló megértését.</p> <p>A szókincs korlátai miatt többször előfordulhat szóismétlés.</p>	<p>A szöveget egyszerű szókincs jellemzi.</p> <p>Sokszor nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését.</p> <p>Sok a szóismétlés.</p>	<p>A szövegben felhasznált szókincs szegényes.</p> <p>A nem megfelelő szóhasználat több helyen akadályozza a szöveg megértését.</p>

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A vizsgázó általában helyesen használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat.</p> <p>A szöveg kevés nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.</p>	<p>A vizsgázó több hibával használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat.</p> <p>A szöveg több nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, és/vagy kevés, a megértést nehezítő hiba jellemzi a dolgot.</p>	<p>A vizsgázó csak a legegyszerűbb nyelvtani struktúrákat használja.</p> <p>A szöveg sok olyan nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek a megértést nem befolyásolják, valamint több, a megértést jelentősen nehezítő nyelvi hiba fordul elő benne.</p>	<p>A szöveg a nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibák miatt nem érthető.</p>